

Какво е афазия?

Афазията е нарушение на езиковата способност, което възниква след увреждане в мозъка. Тя не засяга интелекта, но затруднява:

Говоренето

Разбирането на речта

Четенето

Писането

Хората с афазия знаят какво искат да кажат, но имат затруднения с езика и говора. Личността и мисленето остават съхранени.

Какво прави логопедът?

Логопедът е специалист, който:

- ▶ Оценява способностите за говорене, разбиране, четене и писане
- ▶ Изготвя логопедичен статус
- ▶ Изготвя индивидуален терапевтичен план, съобразен със състоянието и нуждите на пациента
- ▶ Работи с човека с афазия и неговото семейство, за да подобри ежедневната комуникация

Афазията променя начина на комуникация, но не и човека

С ТЪРПЕНИЕ, РАЗБИРАНЕ И ЛОГОПЕДИЧНА ПОДКРЕПА – ПЪЛНОЦЕННОТО ОБЩУВАНЕ Е ВЪЗМОЖНО!

Нуждаете се от помощ?

Вижте интерактивната карта с доверени логопеди, съдържаща имена, контакти и адреси на специалисти:

Допълнителна подкрепа

- ▶ Потърсете логопед – той ще ви даде насоки, упражнения и материали.
- ▶ Присъединете се към група за подкрепа – за хора с афазия и техните семейства.
- ▶ Използвайте интерактивната карта на доверени логопеди, включваща контакти и адреси.

ОБЩУВАНЕТО Е ВАЖНО – ЛОГОПЕДИЧНАТА ПОДКРЕПА Е КЛЮЧЪТ КЪМ НЕГО!

Този ресурс е разработен в рамките на проект „Повишаване на информираността за значението на логопедичната терапия при инсулт и афазия: научен и практически подход“, финансиран от Фонд „Научни изследвания“ на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ (договор № 80-10-169 от 04.06.2025 г.). Екип: проф. д-р Катерина Щерева, доц. д-р Елена Бояджиева-Делева, доц. д-р Явор Грънчаров, ас. д-р Емануела Щика, Андреа Божилова.

ДА ОБЩУВАМЕ ОТНОВО:

ЛОГОПЕДИЧНИ НАСОКИ ЗА БЛИЗКИ НА ХОРА С АФАЗИЯ

СОФИЙСКИ
УНИВЕРСИТЕТ

„СВ. КЛИМЕНТ
ОХРИДСКИ“

ОСНОВАН 1888 г.

ФАКУЛТЕТ
ПО НАУКИ
ЗА ОБРАЗОВАНИЕТО
И ИЗКУСТВАТА

Защо да започнем логопедична терапия?

- ▶ По-добър шанс за възстановяване
- ▶ Намаляване на вторични проблеми – социална изолация, депресия
- ▶ Подобряване на комуникацията с медицинския персонал и членовете на семейството

Кога да започнем логопедична терапия?

Възможно най-рано.

Първите дни и седмици след инсулт или травма са изключително важни за възстановяването на езика. Логопедичната терапия започва веднага щом човекът е в стабилно състояние.

Ранната логопедична намеса е ключова за възстановяването и адаптацията.

Как да общуваме с човек с афазия?

- ▶ Говорете бавно, с кратки изречения
- ▶ Използвайте жестове, рисунки, пиктограми
- ▶ Създайте спокойна среда – без шум, телевизор, напрежение
- ▶ Бъдете търпеливи – дайте време за реакция
- ▶ Повтаряйте важното и потвърждавайте разбирането
- ▶ Подкрепяйте, не поправяйте

Как да общувате с нашия близък с афазия?

Препоръки за семейства, приятели и хора, които се грижат

- ▶ Афазията не засяга интелекта – човекът мисли, чувства и преживява всичко, както преди.
- ▶ Той знае какво иска да каже, но не може да го изрази по обичайния начин.

Вие имате важна роля – с търпение, разбиране и подкрепа, помагате на близкия си да се чувства по-спокоен, уверен и свързан със света.

Практични съвети за по-добро общуване

1. Говорете бавно, ясно и спокойно

Използвайте прости изречения и не бързайте.

- ▶ Вместо:
„Как беше сутринта ти днес? Стана ли навреме, закуси ли, взе ли си лекарствата?“
- ▶ Кажете:
„Как си? (пауза) Закуси ли? (пауза) Взе ли си хапчетата?“

Оставете пауза след всяко изречение, за да дадете време за отговор.

Използвайте често употребявани думи.

- ▶ Вместо:
„Имаш ли апетит за обяд или предпочиташ да изчакаме вечерята?“
- ▶ Кажете:
„Гладен ли си?“

2. Използвайте жестове и помощни средства

Комбинируйте думите с мимика, показване, рисунки, предмети или карти.

- ▶ Пример:
Показвате чаша вода, ако питате „Жаден ли си?“
- ▶ Използвайте картини, табло с думи или символи – например:
  - глаг
  - тоалетна
  - лекарства
  - добре / не добре

Важно е да се използват познати предмети и реални ситуации.

3. Давайте време за отговор

Афазията не винаги пречи на разбирането, но е възможно. Изразяването често е бавно и трудно. Изчакайте поне 5–10 секунди преди да повторите или да помогнете.

- ▶ Ако се затруднява, кажете:
„Не бързай. Имаш време.“

Това намалява напрежението и тревожността.

Хората с афазия се изморяват по-бързо, отколкото останалите – важно е да обръщаме внимание и да оценяваме техните усилия. Ако умората е силна – ефективността е слаба.

4. Подкрепяйте всякакъв начин на изразяване

Думите са само един от начините. Приемайте и други:

- ▶ Писане, рисуване, показване, кимане, мимика.

- ▶ Ако каже „вода“ вместо „сок“ – не поправяйте, просто кажете:
„Искаш сок, нали? Добре.“

Целта е да се разберем, не да търсим точните думи. Преформулирайте изказаното от човека – така потвърждавате, че сте разбрали какво е искал да каже. „Искаш да кажеш, че по-късно ще ядеш, така ли?“

5. Не говорете вместо него/нея (освен ако не поиска помощ)

Не довършвайте изреченията, ако не сте сигурни какво иска да каже.

- ▶ Вместо:
„Кажи на сестра си, че утре ще дойдеш.“
- ▶ Попитайте:
„Искаш ли аз да кажа това на сестра ти?“

Уважавайте автономията на близкия човек.

6. Създайте подкрепяща комуникативна среда

Обстановката у дома може много да помогне:

- ▶ Намалете шума (телевизор, радио) по време на разговор.
- ▶ Насърчавайте кратки и чести разговори, дори по незначителни теми.
- ▶ Създайте албум с важни думи, снимки и имена – може да го ползвате заедно.
- ▶ Бъдете до човека, когато искате да му кажете нещо – говоренето през стаи с провикване може да усложни комуникацията.

Какво да кажем, когато комуникацията е трудна?

- ▶ „Разбирам, че ти е трудно. Аз съм тук и ще те изслушам.“
- ▶ „Имаш време. Кажете, когато си готов/а.“
- ▶ „Нека опитаме по друг начин – може ли да ми покажеш?“
- ▶ „Искаш ли да го напишеш или нарисуваш?“

Всяко усилие за общуване има стойност – подкрепяйте, не критикувайте.

Помнете:

- ▶ Човекът с афазия е същият човек – с мисли, чувства, спомени и нужди.
- ▶ Уважението, търпението и приемането са най-важното.
- ▶ Общуването не се измерва само с думи – а със свързаност и разбиране.